

# واقع‌گرایی در شعر معاصر

با تکیه بر اشعار

به‌دی اخوان ثالث و احمد شاملو

تینا نیکنام

شماره کتابشناسی ملی ۵۰۳۴۱۰۰

طبعة سوم، واحد ۳ تلفن: ۸۸۹۷۰۹۳۱-۷

## فهرست مطالب

صفحه

عنوان

|         |                                                         |
|---------|---------------------------------------------------------|
| ۸.....  | مقدمه                                                   |
| ۹.....  | فصل اول: کلیات و مفاهیم                                 |
| ۹.....  | اصطلاح واقع‌گرایی                                       |
| ۱۱..... | بحث فلسفی حقیقت                                         |
| ۱۲..... | تعریف واقع‌گرایی                                        |
| ۱۶..... | تاریخچه واقع‌گرایی                                      |
| ۱۸..... | جورج لوکاک (نظریه پرداز رئالیسم)                        |
| ۱۸..... | ویژگی‌های آثار رئالیستی                                 |
| ۱۹..... | ویژگی‌های رئالیسم                                       |
| ۲۰..... | هدف واقع‌گرایی (رئالیسم)                                |
| ۲۱..... | جوهر واقع‌گرایی                                         |
| ۲۱..... | رئالیسم جادویی                                          |
| ۲۲..... | فراواقع‌گرایی                                           |
| ۲۲..... | اصول فراواقع‌گرایی                                      |
| ۲۳..... | نویسندگان واقع‌گرا                                      |
| ۲۵..... | برخی از علل عمده تغییر و تحولات اجتماعی در دوره مشروطیت |
| ۲۶..... | پیامدهای سبک نو در ادبیات این دوره (مشروطیت)            |
| ۲۷..... | ویژگی‌های فرهنگ معاصر                                   |
| ۲۷..... | سه شیوه رایج در شعر نو                                  |
| ۲۸..... | تعریف شعر و شعر نو                                      |

|         |                                            |
|---------|--------------------------------------------|
| ۲۹..... | مختصات شعر نو .....                        |
| ۳۰..... | هدف شعر نو (معاصر) .....                   |
| ۳۱..... | ویژگی‌های شعر نو (نیمایی) .....            |
| ۳۲..... | شعر نو حماسی .....                         |
| ۳۲..... | محتوا و موضوع در شعر معاصر .....           |
| ۳۳..... | مشخصات شعر معاصر .....                     |
| ۳۴..... | انواع شعر معاصر .....                      |
| ۳۴..... | شعر نو اجنبی .....                         |
| ۳۵..... | شعر نو سیاسی .....                         |
| ۳۵..... | شعر و واقعیت .....                         |
| ۳۶..... | مکتب وقوع .....                            |
| ۳۶..... | روند شکل‌گیری مکتب وقوع .....              |
| ۳۷..... | واضع مکتب وقوع .....                       |
| ۳۷..... | مشخصه شعر مکتب وقوع .....                  |
| ۳۸..... | مکتب واسوخت .....                          |
| ۳۹..... | وحشی بافقی .....                           |
| ۳۹..... | زمینه شعر اشعار واسوخت در اشعار قدما ..... |
| ۴۰..... | پایان مکتب وقوع .....                      |
| ۴۰..... | زندگینامه مهدی اخوان ثالث .....            |
| ۴۲..... | علل تمایز شعر اخوان .....                  |
| ۴۲..... | تصویرهای شعر اخوان .....                   |
| ۴۴..... | تناسب تصویر و زبان در شعر اخوان .....      |
| ۴۵..... | مجموعه شعرهای اخوان .....                  |

عشق در اشعار اخوان ..... ۴۶

زندگینامه شاملو ..... ۴۶

مجموعه شعرهای احمد شاملو ..... ۴۸

فصل دوم: واقع‌گرایی در اشعار مهدی اخوان ثالث و احمد شاملو ..... ۵۱

واقع‌گرایی در اشعار اخوان ثالث ..... ۵۱

واقع‌گرایی در اشعار احمد شاملو ..... ۹۹

سخن پایانی ..... ۱۲۱

منابع و مآخذ ..... ۱۲۴

www.ketab.ir

## مقدمه

واقع‌گرایی به عنوان یک شیوه خلاق، پدیده‌ای است تاریخی که در مرحله معینی از تکامل فکری بشر، زمانی که انسان‌ها نیاز مبرمی به شناخت ماهیت و جهت تکامل اجتماعی پیدا کردند، زمانی که مردم نخست، بطور مبهم و سپس آگاهانه، به این حقیقت پی بردند که اعمال و افکار انسان از هیجان‌های سرکش یا نقشه الهی ناشی نشده بلکه از علت‌های واقعی، یا اگر دقیق‌تر گفته باشیم، از علت‌های مادی سرچشمه می‌گیرند، به ظهور رسید. نویسنده در این مکتب با بیطرفی موضوعی را از زندگی واقعی مردم را اشخاص از بین پیشه‌وران، کارگران و مردم ستم‌دیده پیرامونش بر می‌گزیند و داستان آن‌ها را بازگو می‌کند. در این بازگویی، داستان و حوادث سیر طبیعی خود را بدون دخالت نویسنده طی می‌کند و این سیر حوادث داستان است که قلم نویسنده را به دنبال خود می‌کشاند، بنا بر عقیده نویسندگان رئالیست، واقعیات در نفس حوادث (نه تخیل نویسنده) جای دارد. شاعران و نویسندگان ایرانی نیز از این مکتب استفاده نموده‌اند. در غالب واقع‌گرایی به هنرنمایی پراخته‌اند، بررسی تبلور جامعه در آثار شعرای واقع‌گرا ما را با افق‌های تازه اشعار ایشان آشنا می‌کند در این کتاب به بررسی بازتاب واقع‌گرایی در اشعار مهدی اخوان ثالث و احمد شاملو پرداخته شده است. با تحلیل واقع‌گرایی در اشعار این دو شاعر درمی‌یابیم که هر نویسنده با دید خاص، واقع‌گرایی می‌پردازد، توصیف و بیان شرایط اجتماعی، سیاسی و توصیف طبیعت از زبان هر شاعر، شکل خاص خود مطرح می‌شود. هر شاعر در توصیف واقع‌گرایانه خود یک بعد (اجتماعی، سیاسی و طبیعت) را برجسته‌تر بیان می‌کند و بیش‌تر به آن می‌پردازد.

و من الله التوفیق

تینانیکنام - پاییز ۱۳۹۷